

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 20 W JAWORZNIE

Program wychowawczo-profilaktyczny opracowała komisja rady pedagogicznej w składzie:

1. Agnieszka Szyszka-Chruścik
2. Magdalena Kuźma
3. Iwona Najman

Motto:

Dobra szkoła – to przede wszystkim mądra szkoła.
Niechaj w pracy wychowawczej wszyscy zaangażowani w nią ludzie, zarówno wierzący, jak poszukujący i niewierzący poczują się związani najpiękniejszym zadaniem - cierpliwego i pełnego spokojnej mądrości ukazywania dojrzewającym ludziom, jak być człowiekiem naprawdę...

Karol Wojtyła

Program opracowano na podstawie:

1. Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.
2. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
3. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
4. Rozporządzenia MEN z dnia 18 sierpnia 2015 w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
5. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (z późn. zm.).
6. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (z późn. zm.).
7. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (z późn. zm.).
8. Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (z późn. zm.).
9. Ewaluacji programu rozwoju szkoły, programu wychowawczo-profilaktycznego.
10. Analizy sytuacji wychowawczej szkoły przygotowanej przez pedagoga szkolnego,
11. Analizy wyników ankiet skierowanych do wychowawców klas;
12. Diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka.

I. CELE

1. **Nadrzędnym celem** programu wychowawczo-profilaktycznego jest wspieranie ucznia we wszechstronnym, integralnym rozwoju biologicznym, poznawczym, emocjonalnym, społecznym i moralnym oraz przygotowanie go do życia we współczesnym świecie.

2. **Głównymi celami programu są:**

- wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);
- wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;
- formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
- rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;
- rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;
- ukazywanie wartości wiedzy, jako podstawy do rozwoju umiejętności;
- rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;
- wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;
- wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji;
- wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej;
- kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość;
- zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy;
- ukierunkowanie ucznia ku wartościom;
- dostarczanie wiedzy o konsekwencjach zachowań ryzykownych;
- identyfikacja osób będących w grupie podwyższonego ryzyka i interwencja wychowawcza poprzez skierowanie do odpowiedniej specjalistycznej placówki oferującej pomoc;
- wspomaganie ucznia w sferze społecznej i aksjologicznej.

II. **ABSOLWENT naszej szkoły zgodnie z założeniami powinien:**

- zachowywać się w sposób kulturalny i szanować innych;

- współdziałać i współistnieć w grupie;
- komunikować się;
- dokonywać oceny i samooceny;
- znać swoje mocne i słabe strony i korzystać ze swojego potencjału;
- mieć poczucie wpływu na swoje działanie, nie ulegać negatywnym wpływom grupy;
- reagować na sytuacje przemocy;
- być odpowiedzialnym za siebie i podejmować decyzje dotyczące przyszłości;
- znać i rozumieć pojęcia: prawo, obowiązek, tolerancja;
- rozumieć potrzebę rozwoju poprzez naukę;
- skutecznie się uczyć, wykorzystując techniki uczenia się;
- znać i stosować zasady zdrowego trybu życia (prawidłowego odżywiania się, radzenia sobie ze stresem, aktywnego organizowania wolnego czasu);
- znać symbole narodowe, regionalne i wiedzieć jak się wobec nich zachować;
- bezpiecznie korzystać z technologii informacyjno-komunikacyjnej, w tym z portali społecznościowych.

III. PROGRAM REALIZOWANY JEST POPRZEZ:

- ścisłą współpracę nauczycieli z rodzicami oraz innymi pracownikami szkoły;
- organizowanie aktywności umożliwiającej pogłębianie uzdolnień i zainteresowań uczniów;
- dobór odpowiednich programów nauczania uwzględniających przyjęte zadania wychowawcze;
- działalność pozalekcyjną np. uroczystości szkolne, imprezy rekreacyjno-sportowe i kulturalne, wycieczki krajoznawczo-turystyczne, konkursy, zajęcia rozwijające zainteresowania, wyjścia do ośrodków kultury;
- współpracę z instytucjami wspierającymi pracę szkoły: Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, parafią, Klubem środowiskowym „NIKO”, Stowarzyszeniem pomocy dzieciom „Przystań”, KMP, OSP, Miejską Biblioteką Publiczną - oddział w Buczynie;
- stałe monitorowanie efektów pracy wychowawczej.

IV. ZADANIA

1. Zadania nauczycieli:

- stwarzanie sytuacji, w których uczeń rozwija swoją osobowość poprzez zajęcia edukacyjne oraz inne szkolne formy aktywności;

- reagowanie na każdą zauważoną lub zgłoszoną sytuację przemocy wśród uczniów;
- rozwijanie dociekliwości poznawczej ukierunkowanej na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna, uczenie samodzielności w dążeniu do dobra w wymiarze indywidualnym i społecznym oraz odpowiedzialności za siebie i innych;
- wspieranie uzdolnień i rozwijanie zainteresowań w procesie: diagnozowania – rozwijania – motywowania;
- kształtowanie świadomości życiowej użyteczności wiedzy i umiejętności zdobywanych w szkole;
- kształtowanie postawy dialogu, umiejętności słuchania innych i rozumienia ich poglądów;
- uczenie szacunku dla dobra wspólnego oraz przygotowywanie do życia w rodzinie i społeczności lokalnej;
- wpajanie norm kulturalnego zachowania;
- wspieranie rodziców w procesie wychowania;
- poszanowanie godności dziecka, zapewnienie przyjaznych, bezpiecznych i zdrowych warunków do nauki i zabawy;
- rozwijanie samodzielności oraz odpowiedzialności za siebie i najbliższe otoczenie;
- wyposażenie dzieci w umiejętności potrzebne w różnych sytuacjach życiowych i szkolnych;
- kształtowanie umiejętności prawidłowego rozwiązywania problemów;
- rozwijanie cech osobowości niezbędnych do etycznego zachowania w grupie;
- propagowanie zasad zdrowego stylu życia, prawidłowego odżywiania, informowania o zagrożeniach związanych z zażywaniem szkodliwych substancji;
- edukacja dotycząca cyberprzemocy i kształtowanie umiejętności bezpiecznego korzystania z Internetu.

2. Zadania rodziców:

- wychowywanie dziecka w duchu szacunku i tolerancji w stosunku do rówieśników i dorosłych;
- dążenie do stworzenia modelu domu rodzinnego otwartego na pokonywanie sytuacji trudnych i niebezpiecznych;
- uczenie dziecka mówienia o swoich problemach, trudnych sytuacjach oraz zgłaszania zagrożeń;
- korzystanie z możliwości konsultacji ze specjalistą w momencie wyczerpania własnych możliwości pomocy dziecku;
- nagradzanie dziecka za podejmowanie działań z własnej inicjatywy oraz za właściwe ich wykonanie;
- praca nad właściwym stosowaniem systemu nagród i kar;
- ustalenie z dzieckiem planu dnia i konsekwentne dbanie o jego przestrzeganie;
- wychowywanie w duchu miłości i poszanowania godności dziecka;
- poświęcanie dziecku odpowiedniej ilości czasu, zgodnie z jego potrzebami;
- współpraca z wychowawcą w działaniach ukierunkowanych na dobro dziecka;
- pomoc w organizacji imprez klasowych i szkolnych;

- informowanie o zagrożeniach związanych z zażywaniem szkodliwych substancji i monitorowanie zachowania dziecka;
- kształtowanie zasad prawidłowego, zdrowego odżywiania się;
- uwrażliwienie dziecka na problemy cyberprzemocy i kształtowanie umiejętności bezpiecznego korzystania z Internetu.

V.

FORMY WSPÓŁPRACY WYCHOWAWCZEJ Z RODZICAMI:

- działalność Rady Rodziców;
- spotkania ze specjalistami, pogadanki i zajęcia warsztatowe zgodnie z potrzebami zgłoszonymi przez rodziców;
- indywidualne spotkania konsultacyjne z wychowawcami i innymi nauczycielami;
- zebrania i dni otwarte;
- udział oraz współorganizacja imprez szkolnych i pozaszkolnych;
- przepływ informacji w oparciu o ww. formy oraz: tablice informacyjne, stronę internetową szkoły, facebook, ekran multimedialny;
- wskazywanie instytucji wspomagających rodziców i ułatwianie zainteresowanym rodzicom kontaktów z nimi.
-

VI. SPOSOBY EWALUACJI PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ:

- obserwacje dokonywane przez wychowawców klas, nauczycieli, pedagoga szkolnego, uczniów, rodziców;
- ankiety dla uczniów, rodziców i nauczycieli;
- rozmowy z uczniami, rodzicami, nauczycielami i pedagogiem szkolnym;
- analiza dokumentów klasowych i szkolnych;
- analiza pracy uczniów;
- analiza wyników pracy zespołu oddziałowego;
- analiza zapisów różnych form działalności edukacyjnej, informacyjnej, wychowawczej i profilaktycznej podejmowanej wśród uczniów, rodziców, nauczycieli w celu promowania zdrowia i wspomagania ucznia w jego rozwoju po diagnozie w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących oraz czynników ryzyka.

VII. METODY PRACY:

- metody aktywizujące (np.: projektowanie, symulacja, drama, test zdań niedokończonych, eksperymenty, doświadczenia, zabawy integracyjne, runda wypowiedzi, pantomima, burza mózgów, quiz, gry ruchowe, taniec, sondaż, zabawy relaksacyjne);
- konkursy;
- twórczość plastyczna, techniczna i artystyczna uczniów;
- warsztaty poznawczo – doskonalące;
- wycieczki tematyczne, krajoznawczo – turystyczne.

FORMY PRACY:

- praca w zespołach zadaniowych;
- praca w grupach;
- praca indywidualna.

IX. OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA EWALUACJĘ PROGRAMU

- dyrektor szkoły,
- pedagodzy szkolni,
- wychowawcy klas,
- nauczyciele ucący,
- doradca zawodowy.

Plan działań wychowawczych dla poszczególnych klas

Plan działań wychowawczych dla klasy **PIERWSZEJ**.

Obszar	Cele operacyjne	Zadania	Osoba odpowiedzialna	Uwagi
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Poznajemy się przez zabawę. Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych.	Bierzemy udział w uroczystościach klasowych, respektując normy dobrego zachowania np. <ul style="list-style-type: none"> • urodziny lub imieniny, • pasowanie na ucznia, • wigilia klasowa, • turniej integracyjny rodziców i uczniów, • Dzień Babci i Dziadka, Matki, Ojca. Promowanie życzliwego zachowania uczniów wobec siebie poprzez częstą i wzmożoną pochwałę słowną.	wychowawca pedagog szkolny wychowawca rodzice wychowawca, nauczyciele wychowawca, nauczyciele	
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Tworzymy grupy zadaniowe. Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej.	Tworzymy grupy dyżurnych opiekujących się kwiatami, pilnujących porządku w klasie. Ustalamy zakres obowiązków (przynależność okresowo zmienna). Redagujemy gazetkę ścienną, klasową i pracujemy w grupach: <ul style="list-style-type: none"> • plastyczna, • techniczna. Organizacja wystaw plastycznych o różnej tematyce.	wychowawca uczniowie	

Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	Prezentujemy się dla innych. Kształtowanie poszanowania tradycji i kultury. Uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego.	Ekspresja: <ul style="list-style-type: none"> • teatralna (przedstawienia szkolne)/ • plastyczna /wystawy prac • muzyczna / koncerty Wspólna ocena naszych działań i osiągnięć. (Rozmowy z rodzicami. Analiza wytworów pracy dzieci).	wychowawca rodzice uczniowie	
Zdrowie – edukacja zdrowotna	Znaczenie posiłku dla prawidłowego funkcjonowania organizmu w aspekcie fizycznym i psychicznym.	<ul style="list-style-type: none"> • wspólne śniadanie • higiena przygotowywania posiłku • zwracamy uwagę na zdrowe i pełnowartościowe produkty 	wychowawca rodzice uczniowie	
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.	Gry i zabawy: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kto pierwszy</i> – wyścigi - kto pierwszy napelni pudełko klockami, pozbiera puzzle, ułoży zabawki po skończonej zabawie • <i>Zrób tak, jak ja</i> – czyli zabawa w naśladowanie. Pokazujemy dziecku, jak należy porządkować w klasie. 	wychowawca rodzice uczniowie pedagog	
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Przygotowanie do bezpiecznego poruszania się na terenie szkoły i poza nią.	Bierzemy udział w zajęciach edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa w szkole i poza szkołą.	dyrektor szkoły	

Plan działań wychowawczych dla klasy **DRUGIEJ**

Obszar	Cele operacyjne	Zadania	Osoba odpowiedzialna	Uwagi
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Jesteśmy przyjaźni względem siebie. Kształtowanie umiejętności nawiązywania zgodnej współpracy z innymi.	Mówimy do siebie po imieniu. Używamy na co dzień zwrotów grzecznościowych. Bierzemy udział w grach i zabawach z elementami dramy. <i>Zwroty grzecznościowe</i>	rodzice wychowawca indywidualnie każdy uczeń	
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	Uczestniczymy w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego. Kształtowanie poszanowania tradycji i kultury.	Bierzemy udział w imprezach kulturalnych i sportowych, np.: <ul style="list-style-type: none"> • spektakl teatralny, • seans kinowy, • wystawa, • muzeum, • zawody sportowe. Poznajemy piękno naszej ojczyzny, regionu, miasta, np. <ul style="list-style-type: none"> • wycieczki krajoznawczo-turystyczne, • gazetki plastyczne, • analizę utworów literackich, • uroczystości szkolne i środowiskowe. 	rodzice dyrektor szkoły wychowawca bibliotekarz wychowawca rodzice wychowawca rodzice	

Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	Szanujemy innych ludzi. Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi oraz respektowanie ich praw.	Redagujemy <i>Kalendarium ważnych dat</i> (mikołajki, andrzejki, daty urodzin, Święta Bożego Narodzenia, Wielkanoc, Dzień Matki, Dzień Babci, Dziadka, Ojca, itp.) Uczymy się zapraszać i przyjmować gości.	rodzice wychowawca dyrektor szkoły	
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	Budzenie zainteresowania i szacunku dla pracy, identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań.	Wycieczki tematyczne, np. na pocztę, do ośrodka zdrowia, zakładu pracy – piekarnia, itp.	wychowawca rodzice	
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	Znamy i stosujemy formy dobrego zachowania w miejscach publicznych.	Korzystamy z biblioteki szkolnej (lekcje głośnego czytania) i publicznej. Poznajemy regulaminy zachowania w instytucjach publicznych i stosujemy się do nich słowem, strojem i zachowaniem. Wiemy jak się zachować w środkach komunikacji publicznej.	wychowawca rodzice	

Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Kształtowanie umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych i świadomości negatywnego wpływu nadmiernego korzystania z multimediiów na zdrowie i kontakty z ludźmi.	Zapoznajemy się z zasadami racjonalnego korzystania z telefonu komórkowego. Uczestniczymy w szkolnych akcjach edukacyjnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych.	wychowawca rodzice uczniowie pedagog	
Zdrowie – edukacja zdrowotna	Znaczenie posiłku dla prawidłowego funkcjonowania organizmu w aspekcie fizycznym i psychicznym.	Zwracamy uwagę na zdrowe i pełnowartościowe produkty. Higiena podczas spożywania posiłków.	wychowawca rodzice uczniowie	

Plan działań wychowawczych dla klasy **TRZECIEJ**.

Obszar	Cele operacyjne	Zadania	Osoba odpowiedzialna	Uwagi
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Układamy naszą Konwencję Praw Dziecka. Kształtowanie postawy szacunku do siebie i innych oraz umiejętności zgodnej współpracy z innymi.	Wymyślamy i zapisujemy prawa ważne dla dzieci – „burza mózgów” Poznajemy <i>Konwencję Praw Dziecka</i> . Sporządzamy dziecięcy słowniczek praw i obowiązków ucznia. Poznajemy prawa i obowiązki ucznia zawarte w statucie szkoły. Wykonujemy szkolną gazetkę ścienną na powyższy temat.	wychowawca pedagog uczniowie	
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	Tworzymy Mapę Przyjaciół Dzieci. Znamy i stosujemy	Odvisitamy osoby i instytucje wspomagające szkołę np. <ul style="list-style-type: none"> • pedagog, 	wychowawca rodzice dyrektor szkoły	

	<p>formy dobrego zachowania w miejscach publicznych. Radzimy sobie w sytuacjach codziennych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● pielęgniarka szkolna, ● policja, dzielnicowy, ● Urząd Miasta, ● biblioteka szkolna i publiczna. <p>Przedstawiamy na gazetce osoby i instytucje pomagające dzieciom z ich adresami, numerami telefonów i sposobem dotarcia do nich.</p>	pedagog	
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<p>Uczymy się egzekwować swoje prawa. Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych.</p>	<p>Gry i dramy umożliwiające rozróżnianie dobra i zła w życiu codziennym dziecka i reagowanie w różnych sytuacjach.</p>	<p>pedagog wychowawca dyrektor szkoły</p>	
<p>Relacje – kształtowanie postaw społecznych</p>	<p>Przedstawiamy innym Konwencję Praw Dziecka. Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych.</p>	<p>Zapoznajemy dzieci i dorosłych z prawami dziecka – różne formy ekspresji:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● plastyczna – plakaty, gazetka ścienna, ● słowna – prezentacja przez radiowęzeł szkolny. 	<p>wychowawca rodzice uczniowie</p>	
<p>Kultura – wartości, normy, wzory zachowań</p>	<p>Poznajemy piękno naszego regionu i kraju. Kształtowanie postawy szacunku dla przyrody.</p>	<p>Spotkanie z przewodnikiem. Udział w rajdach PTTK oddział Jaworzno. Wycieczki - poznajemy inne regiony naszego kraju.</p>	wychowawca	

<p>Zdrowie – edukacja zdrowotna</p>	<p>Znaczenie posiłku dla prawidłowego funkcjonowania organizmu w aspekcie fizycznym i psychicznym. Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie.</p>	<p>Zwracamy uwagę na zdrowe i pełnowartościowe produkty. Higiena podczas spożywania posiłków.</p>	<p>wychowawca rodzice uczniowie</p>	
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<p>Kształtowanie umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunik acyjnych i świadomości negatywnego wpływu nadmiernego korzystania z multimediiów na zdrowie i kontakty z ludźmi.</p>	<p>Bierzemy udział w zajęciach edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa oraz korzystania z komputera, Internetu i multimediiów. Uczestniczymy w szkolnych akcjach edukacyjnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych.</p>	<p>wychowawca rodzice pedagodzy szkolni edukatorzy z zewnątrz informatyk</p>	

Plan działań wychowawczych dla klasy **CZWARTEJ**.

Obszar	Cele operacyjne	Zadania	Osoba odpowiedzialna	Uwagi
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Integracja uczniów klas 4 z nowym wychowawcą i nauczycielami przedmiotów, budowanie atmosfery życzliwości.	Realizacja cyklu zajęć integracyjnych: wieczornica w szkole lub wycieczka integracyjna. Zajęcia integracyjne – realizowane podczas godzin wychowawczych.	wychowawca pedagog	
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Uczeń poznaje zasady aktywnego słuchania.	Zapoznanie ze sposobami koncentrowania uwagi <ul style="list-style-type: none"> ● ćwiczenia rysunkowe, ● zabawy liczbowe. Zapoznanie z technikami ułatwiającymi aktywne słuchanie: <ul style="list-style-type: none"> ● jak rozpoznać, czy ktoś nas słucha, ● cechy dobrego słuchacza, ● określenie trudności w słuchaniu innych. 	pedagog nauczyciele wychowawca	
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Uczeń poznaje zasady sprzyjające jasności wypowiedzi –stanowiącej podstawę współdziałania.	Poznanie istoty procesu komunikacji i przyczyn zakłóceń: <ul style="list-style-type: none"> ● zabawy typu <i>Głuchy telefon</i> – analiza przyczyn błędów w odbiorze komunikatu i sposobu ich uniknięcia, ● określenie cech jasnego wypowiadania się (intonacja głosu, szybkość mówienia, język wypowiedzi). Zwracanie uwagi na formy grzecznościowe w stosunku do kolegów i pracowników szkoły.	pedagog nauczyciele wychowawca wychowawca nauczyciele	

<p>Kultura – wartości, normy i wzory zachowań</p>	<p>Uczeń potrafi mówić, co czuje i rozumieć uczucia innych. Uwrażliwienie na kwestie empatii i sprawiedliwego traktowania.</p>	<p>Uczenie, jak używać komunikatu JA w sytuacjach trudnych</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ja czuję / jestem /... – wskazanie swojego konkretnego uczucia, ● Kiedy Ty... – przedstawienie konkretnego zachowania wywołującego daną emocję, ● opisanie powodu pojawienia się takich emocji u nadawcy. <p>Nazywanie uczuć, rozpoznawanie różnych uczuć.</p>	<p>pedagog szkolny nauczyciele wychowawca</p>	
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<p>Uczeń potrafi właściwie wyrażać prośby, sądy i oczekiwania. Kształtowanie postawy otwartości na poszukiwanie pomocy i porady.</p>	<p>Uczenie, jak wyrażać swoje zdanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● symulacje sytuacji domowych, szkolnych pomagające odegrać role osób asertywnych (umiejących prosić o pomoc i umiejących odmawiać), ● ćwiczenia umiejętności właściwego wyrażania swoich praw oraz oczekiwań związanych z obowiązkami i prawami ucznia, ● uczy się reagować na sytuacje przemocy w codziennym życiu. 	<p>pedagog wychowawca</p>	
<p>Bezpieczeństwo-profilaktyka zachowań ryzykownych z(problemowych)</p>	<p>Kształtowanie świadomości negatywnego wpływu nadmiernego korzystania z multimediów na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów internetowych.</p>	<p>Udział w zajęciach edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu (prelekcje, warsztaty prowadzone metodami aktywnymi, ćwiczenia grupowe i indywidualne). Udział w szkolnych akcjach edukacyjnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych.</p>	<p>wychowawca rodzice pedagog edukatorzy z zewnątrz informatyk</p>	

Zdrowie – edukacja zdrowotna	Sport najlepszym i najzdrowszym sposobem spędzania wolnego czasu. Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia. Nabycie podstawowej wiedzy nt. stresu.	<ul style="list-style-type: none"> ● Zachowanie kibiców na otwartych zawodach i imprezach sportowych. ● Propagowanie aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu. ● Wycieczki. ● Gry i zabawy sportowe i integracyjne. 	wychowawca pedagog	
-------------------------------------	---	--	-----------------------	--

Plan działań wychowawczych dla klasy **PIĄTEJ**.

Obszar	Cele operacyjne	Zadania	Osoba odpowiedzialna	Uwagi
Zdrowie – edukacja zdrowotna	Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji działań prozdrowotnych.	Np. <ul style="list-style-type: none"> ● propagowanie aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu, ● wycieczki, ● gry i zabawy sportowe, ● pogadanki nt. zdrowego odżywiania się. 	wychowawca	
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Uczeń poznaje siebie z własnego doświadczenia i opinii innych. Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy.	<i>Jaki / jaka jestem?</i> – zadanie możliwe do realizacji poprzez wywiady z osobami ważnymi (np. rodzicami, krewnymi, przyjaciółmi, ulubionym nauczycielem), zwracając uwagę na kulturę słowa. Sporządzanie listy swoich mocnych stron charakteru oraz tych, nad którymi należy pracować. Kwestionariusze do samooceny ucznia.	uczniowie wychowawca pedagog wychowawca	

Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.	Kształtowanie postaw asertywnych i umiejętności skutecznej komunikacji. Prowadzenie mediacji rówieśniczej.	uczniowie wychowawcy nauczyciele rodzice	
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Uczeń dostrzega świat własnych potrzeb i zasób swoich możliwości. Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów.	Pisanie <i>Księgi Marzeń i Celów</i> (przez każdego ucznia indywidualnie) – zwrócenie uwagi na cele i marzenia związane z zaistnieniem pozytywnych sytuacji koleżeńskich. Prezentacja. Analiza potrzeb i możliwości uczniów w oparciu o bieżące sytuacje wychowawcze.	uczniowie wychowawca	
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Uczeń potrafi dokonać autoprezentacji. Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw.	Np.: sesja reklamowa: <i>Uczeń, o jakim się marzy</i> ; autoprezentacja w formie słownej lub plastycznej ze szczególnym uwzględnieniem pozytywów oraz ze zwróceniem uwagi na kulturę słowa.	uczniowie wychowawca nauczyciele	
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Kształtowanie świadomości negatywnego wpływu nadmiernego korzystania z komputera na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów internetowych.	Bierzemy udział w zajęciach edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu (prelekcje, warsztaty prowadzone metodami aktywnymi, ćwiczenia grupowe i indywidualne). Tworzymy zasady bezpiecznego korzystania z Internetu. Zapoznajmy się z zasadami Netykiety. Uczestniczymy w szkolnych akcjach edukacyjnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych. Udział w zajęciach edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu (prelekcje, warsztaty prowadzone metodami aktywnymi, ćwiczenia grupowe i indywidualne).	wychowawca rodzice pedagodzy szkolni edukatorzy z zewnątrz informatyk	

	Respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediiów.	Udział w szkolnych akcjach edukacyjnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych.		
--	---	--	--	--

Plan działań wychowawczych dla klasy **SZÓSTEJ**.

Obszar	Cele operacyjne	Zadania	Osoba odpowiedzialna	Uwagi
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu.	<p>Ćwiczenie technik skutecznej komunikacji. Kształtowanie umiejętności otwartości na potrzeby innych. Ćwiczenia pobudzające empatię. Opracowanie w grupach „Poradnika ucznia” – zapisanie pomysłów na realizację różnych celów uczniowskich i dostosowanie ich do różnych zamierzeń;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tematyka - np.: jak być lubianym w klasie, jak zostać wzorowym uczniem, jak polubić matematykę, itp. w zależności od potrzeb klasy, • forma – np. gazetka ścienna. 	uczniowie wychowawca nauczyciele rodzice	
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Poznanie regionu i kraju. Uczestniczenie w kultywowaniu tradycji szkoły, miasta, regionu i państwa.	<p>Wycieczka klasowa <i>Poznaję moją Ojczyznę</i>, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • planowanie, znalezienie miejsca, analiza przewodników i folderów turystycznych, wyznaczenie terminu, sposobu dojazdu lub trasy wędrowki, ustalenie kosztów, itp., • przygotowanie ciekawostek turystycznych i istotnych wiadomości 	wychowawca nauczyciel - opiekun imprezy uczniowie	

		<p>kulturowo-przyrodniczych na temat miejsca wycieczki.</p> <p>Wyjście klasowe do instytucji kulturalnych, zaplanowanie wycieczki przedmiotowej, np.: do kina, teatru, na wystawę, do muzeum.</p>		
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<p>Uwrażliwianie na różne ludzkie potrzeby.</p> <p>Kształtowanie umiejętności reagowania na krzywdę innych.</p>	<p>Zajęcia edukacyjne dotyczące ogólnopolskich kampanii społecznych, akcji charytatywnych i działań wolontaryjnych.</p> <p>Udział w szkolnym klubie wolontaryjnym.</p>	<p>wychowawca</p> <p>rodzice</p> <p>uczniowie</p> <p>pedagog</p>	
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<p>Dostarczenie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach</p>	<p>Możliwość realizacji zadania poprzez pogadanki z przedstawicielem KMP na temat odpowiedzialności prawnej nieletnich.</p> <p>Gazetki z telefonami pomocowymi.</p> <p>Współpraca z PPP, OIK i innymi instytucjami.</p>	<p>uczniowie</p> <p>wychowawca</p> <p>nauczyciele</p> <p>rodzice</p>	
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<p>Kształcenie umiejętności planowania wypoczynku.</p> <p>Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji działań prozdrowotnych.</p>	<p>Gięda pomysłów – ciekawe formy aktywnego spędzania wolnego czasu.</p> <p>Promowanie zdrowego (w tym higienicznego) trybu życia.</p>	<p>uczniowie</p> <p>wychowawca</p> <p>nauczyciele</p> <p>rodzice</p>	

Plan działań wychowawczych dla klasy **SIÓDMEJ**

Obszar	Cele operacyjne	Zadania	Osoba odpowiedzialna	Uwagi
--------	-----------------	---------	----------------------	-------

Zdrowie – edukacja zdrowotna	Promowanie zdrowego trybu życia. Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.	Uwrażliwianie na problemy związane z zaburzeniami odżywiania (anoreksja, bulimia). Profilaktyka zaburzeń emocjonalnych (np. samookaleczenia, stany depresyjne, inne – wg potrzeb).	uczniowie wychowawca nauczyciele rodzice	
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Rozwijanie umiejętności uczenia się i hierarchizacji zadań. Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności.	Kształtowanie umiejętności zarządzania swoim czasem. Poznanie technik uczenia się, poszerzenie wiedzy uczniów na temat procesu uczenia się (m. in. zrozumienie, powtarzanie, mnemotechniki).	doradca zawodowy uczniowie	
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału. Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, rzetelność, wytrwałość.	Samopoznanie – <i>Moje zdolności i zainteresowania</i> : <ul style="list-style-type: none"> rozpoznawanie, rozwijanie, wspomaganie i ukierunkowanie zdolności oraz zainteresowań, określenie działań i cech umożliwiających rozwój osobistego potencjału uczniów. <i>Burza mózgów: Jak sobie radzić z porażkami (trudnościami)?</i>	uczniowie wychowawca nauczyciele rodzice	
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Kształtowanie pozytywnych wzorców zachowania.	Przygotowanie kodeksu moralnego klasy w formie słownej lub plastycznej: <ul style="list-style-type: none"> ustalenie reguł grupy klasowej, omówienie, co jest ważne w życiu klasy. Przeprowadzenie debaty na temat: pozytywnych wzorców zachowania, kompromisu, autorytetów, idoli, itp.	uczniowie wychowawca nauczyciele rodzice	

Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom.	Przekazanie wiedzy dotyczącej definicji ryzykownych zachowań, ich przyczyn i konsekwencji. Omówienie zasad profilaktyki, ukazanie metod ochrony przed konsekwencjami ryzykownych zachowań. Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich-prelekcje na temat odpowiedzialności prawnej nieletnich (wg potrzeb.)	uczniowie wychowawca nauczyciele rodzice inne osoby – np. policjanci pedagog	
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Kształtowanie świadomości negatywnego wpływu nadmiernego korzystania z komputera na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów internetowych. Respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediiów.	Udział w zajęciach edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu (prelekcje, warsztaty prowadzone metodami aktywnymi, ćwiczenia grupowe i indywidualne). Opracowanie (praca grupowa) planu bezpieczeństwa w sieci (np.: <i>odpowiedzialnie publikujemy materiały i informacje dotyczące nas samych lub innych osób (za ich zgodą), przewidując konsekwencje, jakie może to spowodować; odpowiedzialnie korzystamy z komunikatorów i stron WWW</i>). Udział w szkolnych akcjach edukacyjnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych.	wychowawca rodzice pedagog edukatorzy informatyk	

Plan działań wychowawczych dla klasy ÓSMEJ

Obszar	Cele operacyjne	Zadania	Osoba odpowiedzialna	Uwagi
Zdrowie – edukacja zdrowotna	Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka, jako	Promowanie aktywnego i twórczego wypoczynku (organizowanie wycieczek, wyjazdów do teatru,	uczniowie wychowawca nauczyciele	

	skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.	kina i na wystawy, dyskotek, spotkań przy ognisku; itp.) Udział w zawodach sportowych (promowanie zdrowej rywalizacji).	rodzice	
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron.	Ćwiczenia doskonalące komunikację interpersonalną. Ćwiczenia doskonalące umiejętność rozwiązywania konfliktów. Zajęcia kształtujące umiejętność negocjacji, empatię i tolerancję, itp.	uczniowie wychowawca pedagog rodzice	
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Propagowanie postawy „szanuję siebie i innych”.	Przeprowadzenie zajęć kształtujących zachowania asertywne, np.: <ul style="list-style-type: none"> • Jak nie ulec negatywnym wpływom innych? • Zajęcia dotyczące przeciwdziałania agresji rówieśniczej. Zajęcia kształtujące empatię i tolerancję (np. w formie debaty).	uczniowie wychowawca rodzice pedagog	
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych.	Np.: <ul style="list-style-type: none"> • prelekcje policji, • prezentacje multimedialne. 	pedagog uczniowie wychowawca nauczyciele	
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości.	Opracowanie przez ucznia listy mocnych i słabych stron (np. <i>Zdania niedokończone</i>). Przygotowanie autoprezentacji (lub sesji reklamowej) w formie plastycznej lub słownej (należy zwrócić uwagę na kulturę słowa)	uczniowie wychowawca nauczyciele rodzice	
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Przygotowanie ucznia do podjęcia decyzji o wyborze szkoły ponadpodstawowej	Propagowanie wartości edukacji (np. debata: <i>Czy warto się uczyć?</i>). Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własne życie.	wychowawca pedagog doradca zawodowy uczniowie rodzice	

		<p>Zapoznanie z informacjami ważnymi w sytuacji wyboru szkoły ponadpodstawowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umożliwienie uczniowi udziału w prelekcjach dotyczących oferty szkół ponadpodstawowych, • przekazywanie informacji dotyczących oferty szkół, • omówienie kryteriów naboru do szkół ponadpodstawowych. 		
Bezpieczeństwo-profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<p>Kształtowanie świadomości negatywnego wpływu nadmiernego korzystania z komputera na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów internetowych. Respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediiów.</p>	<p>Udział w zajęciach edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu (prelekcje, warsztaty prowadzone metodami aktywnymi, ćwiczenia grupowe i indywidualne). Opracowanie (praca grupowa) planu bezpieczeństwa w sieci (np.: <i>odpowiedzialnie publikujemy materiały i informacje dotyczące nas samych lub innych osób (za ich zgodą), przewidując konsekwencje, jakie może to spowodować; odpowiedzialnie korzystamy z komunikatorów i stron WWW</i>). Udział w szkolnych akcjach edukacyjnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych.</p>	<p>wychowawca pedagodzy szkolni edukatorzy z zewnątrz informatyk rodzice</p>	

Plan szkolnych działań **PROFILAKTYCZNYCH**

L. p.	Główne zadania szkoły ujęte w formie „projektów”	Sposoby realizacji	Termin	Odpowiedzialni	Uwagi
1.	PROGRAM ZAJĘĆ INTEGRACYJNO - ADAPTACYJNYCH	<p>Klasy 1 SP</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>zajęcia integracyjne</u> – zbliżenie uczniów do siebie, wzajemne poznanie, poczucie bycia bezpiecznym z wychowawcą w szkole, 	wrzesień - grudzień	wychowawca pedagog	

		<p>program pedagogizacji rodziców - „Rodzice klas I partnerami szkoły” (zał. 1) – m. in. turniej integracyjny rodziców i uczniów;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>zajęcia adaptacyjne</u> bezpieczne dojście i dojazd do szkoły, bezpieczeństwo ruchu drogowego (pogadanka policjanta), • poznanie terenów szkolnych i budynku szkolnego, omówienie struktury i form pracy szkoły, • przybliżenie rodzicom klas pierwszych na zebraniu formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej. <p>Klasy 4 SP</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>zajęcia integracyjno-adaptacyjne</u>- scenariusz zajęć integracyjnych z wychowawcą według wybranych scenariuszy; • wieczornica integracyjna/wyjazd integracyjny kl. IV– wspólne działania; • <u>zajęcia adaptacyjne</u>- na zajęciach z wychowawcą omówienie oceniania wewnątrzszkolnego, kryteriów oceny zachowania, przybliżenie sylwetek nauczycieli przedmiotów, nieocenie negatywne we wrześniu, spotkanie uczniów z SU; 	<p>wrzesień, październik</p> <p>wrzesień</p> <p>wrzesień</p> <p>wrzesień-październik</p> <p>wrzesień</p> <p>cały rok szkolny</p>	<p>wychowawca pedagog</p> <p>wychowawca pedagog</p> <p>wychowawca</p> <p>wychowawca</p> <p>wychowawca pedagog</p> <p>wychowawca pedagog</p>	
--	--	--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> wszystkie klasy – teczka z przedmiotowymi systemami oceniania, dostosowaniem wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia z opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej z każdego przedmiotu znajduje się u wychowawców klas do indywidualnego wglądu rodzica, ucznia. 	wrzesień	wychowawca	
2.	BEZPIECZNA I PRZYJAZNA SZKOŁA	<ul style="list-style-type: none"> organizacja kampanii edukacyjno-profilaktycznej „<i>Uśmiechnięte Dni</i>”; szkolna akcja edukacyjna „<i>Nie zamykaj oczu!</i>”; uczenie alternatywnych sposobów rozwiązywania sytuacji konfliktowych, poznanie różnych stylów negocjacji; realizacja zajęć na godzinach wychowawczych na tematy poświęcone sposobom reagowania w sytuacji doświadczania przemocy, cyberprzemocy, agresji, bycia jej świadkiem; zobligowanie przez wychowawcę rodziców na zebraniu, aby poinstruowali swoje dzieci o nie przynoszeniu do szkoły rzeczy o dużej wartości; zabezpieczenie pomieszczeń szkolnych (klas lekcyjnych, szatni), w których znajdują się rzeczy osobiste ucznia, w celu ochrony ich przed kradzieżą; 	<p>kwiecień /maj/czerwiec</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok zgodnie z potrzebami</p> <p>cały rok</p> <p>zgodnie z potrzebami</p> <p>zgodnie z potrzebami</p>	<p>pedagog wychowawca</p> <p>pedagog</p> <p>nauczyciele wychowawca pedagog wychowawca pedagog</p> <p>wychowawca</p> <p>dyrektor wszyscy nauczyciele pedagog</p> <p>wychowawca</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> ● pogadanki policjanta na temat prawnych skutków agresywnych zachowań; ● wycieczka do KMP - przybliżenie pracy policjanta; ● bieżące i natychmiastowe reagowanie wychowawcze na sytuacje przemocy i agresji z wykorzystaniem wszelkich dostępnych środków zgodnie z procedurą reagowania na sytuacje przemocy (załącznik 2); ● ścisła współpraca z rodzicami; ● podejmowanie zagadnień związanych z przemocą, cyberprzemocą i agresją na wszystkich lekcjach w celu przekonania zachowań dysfunkcyjnych na pozytywne, aktywizowania systemu wartości, pobudzania do podejmowania konstruktywnych osobistych postanowień, przekształcania przekonań normatywnych, tak, aby były zgodne z prawdą o rzeczywistości; ● bieżące i natychmiastowe reagowanie w przypadku nierealizowania obowiązku szkolnego przez ucznia (załącznik 5); ● informowanie o możliwościach spędzania wolnego czasu w szkole, dzielnicy, mieście np. poprzez współpracę z Klubem Środowiskowym "Niko", Świetlicą Parafialną „Przystań”, LKS „Zgoda Byczyna”, OSP, SKKT nr 22 przy oddziale PTTK 	<p>wg harmonogramu</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p>	<p>pedagog</p> <p>wychowawca pedagog</p> <p>wszyscy nauczyciele pedagog wychowawca</p> <p>wszyscy nauczyciele pedagog</p> <p>wychowawca pedagog</p> <p>wszyscy nauczyciele</p>	
--	---	--	--	--

		<p>w Jaworznie, Towarzystwem Przyjaciół Jaworzna Koło Byczyna;</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizowanie różnych szkolnych konkursów w celu rozbudzania zainteresowań i motywowanie uczniów do uczestniczenia w nich; • propagowanie i ewaluacja bezpiecznego sposobu informowania o przypadkach doświadczania przemocy i zasad reagowania na takie sytuacje w szkole i klasie (załącznik 4); • indywidualne rozmowy interwencyjno-ostrzegawcze z uczniami łamiącymi regulamin szkoły; • systematyczna diagnoza sytuacji bezpieczeństwa w szkole i klasie, propagowanie bezpiecznego reagowania na przypadek przemocy (na podstawie zebranych ankiet); • zwracanie szczególnej uwagi na kulturę słowa; • realizacja programu pedagoga szkolnego „<i>Wolontariusz bohaterem naszych czasów</i>” (załącznik 3); • gazetki ściennie w klasach poruszające tematy pozytywnych relacji uczniowskich (koleżeństwo, przyjaźń); 	<p>na bieżąco</p> <p>na bieżąco</p> <p>na bieżąco</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>wrzesień październik</p> <p>zgodnie z potrzebami cały rok szkolny</p>	<p>pedagog wychowawca</p> <p>pedagog nauczyciele</p> <p>pedagog wychowawca</p> <p>wszyscy nauczyciele pedagog</p> <p>wszyscy nauczyciele</p> <p>pedagog</p> <p>wychowawcy pedagog</p>	
--	--	---	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • gazetki ściennie- STOP PRZEMOCY, CYBERPRZEMOCY, AGRESJI; • rozmowy i zajęcia z rodzicami uczniów na tematy przemocy, skierowania do odpowiednich instytucji; • organizacja Szkolnego Dnia Bezpieczeństwa Cyfrowego; • systematyczna diagnoza sytuacji bezpieczeństwa uczniów (sonda, „Kogo lub czego boję się w szkole?”); • skrzynka bezpieczeństwa – możliwość anonimowego poinformowania o przypadkach doświadczenia agresji i przemocy przez uczniów; • zwracanie uwagi przez nauczycieli na pozytywne relacje międzyludzkie (na wszystkich przedmiotach); • zakładka internetowa dotycząca miejsc, gdzie można uzyskać pomoc w sytuacjach trudnych. 	<p>według harmonogramu</p> <p>zgodnie z potrzebami</p> <p>według harmonogramu</p> <p>zgodnie z potrzebami</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p>	<p>pedagog</p> <p>wszyscy nauczyciele pedagog</p> <p>pedagog opiekun SU</p> <p>pedagog</p> <p>pedagog</p> <p>wszyscy nauczyciele</p> <p>pedagog</p>	
3.	NIE! UZALEŻNIENIOM	<ul style="list-style-type: none"> • diagnoza w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących oraz czynników ryzyka dotycząca uczniów, rodziców, nauczycieli, pracowników szkoły; • dostarczanie rzetelnych i aktualnych informacji dostosowanych do wieku oraz możliwości 	<p>raz w roku</p> <p>cały rok szkolny</p>	<p>pedagog wychowawca nauczyciele</p> <p>wychowawca pedagog</p>	

		<p>psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków i substancji uzależniających – gazetki, ulotki, prelekcje, warsztaty;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● poszerzenie wiedzy rodziców, nauczycieli na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawanie wczesnych objawów używania środków i substancji odurzających, substancji psychotropowych i psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne; ● informowanie o szkodliwości alkoholu dla jednostki oraz w życiu rodzinnym i społecznym; ● charakterystyka nowych narkotyków – DOPALACZY; ● następstwa używania tytoniu i wyrobów tytoniowych; ● kształtowanie i promowanie zdrowego stylu życia wolnego od używek, dopalaczy, leków na godzinach wychowawczych i lekcjach przedmiotowych; ● kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji poprzez zajęcia 	<p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>październik/ listopad</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p>	<p>wszyscy nauczyciele</p> <p>wszyscy nauczyciele wychowawca pedagog</p> <p>pedagog wychowawca nauczyciel wdzwr</p> <p>pedagog wychowawca</p> <p>pedagog wychowawca</p> <p>wszyscy nauczyciele</p> <p>wychowawca pedagog</p>	
--	--	--	--	--	--

		<p>edukacyjne na godzinach wychowawczych, udział w konkursach dotyczących profilaktyki;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie zainteresowań poprzez organizowanie szkolnych konkursów i motywowanie uczniów do uczestniczenia w nich poprzez udział w zajęciach dodatkowych; • uczenie sposobów odmawiania w sytuacji presji, kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu; • prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji uzależniających oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej; • gazetki ściennie poruszające tematy związane z przyczynami uzależnień i pokazujące pozytywne sposoby realizowania siebie i przystosowania się do życia; • konsekwentne stosowanie kryteriów oceny zachowania w zakresie identyfikacji zachowań ryzykownych; • identyfikacja zachowań ryzykownych; 	<p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>wg harmonogramu</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p>	<p>pedagog</p> <p>pedagog wszyscy nauczyciele doradca zawodowy</p> <p>wychowawca pedagog</p> <p>pedagog</p> <p>wszyscy nauczyciele</p> <p>pedagog</p>	
--	--	--	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • ścisła współpraca z rodzicami w konsultowaniu bieżących spraw; • utrzymywanie kontaktów z instytucjami wspierającymi proces wychowania, korzystanie z przygotowanej przez nich oferty zgodnie z potrzebami; • wdrażanie do pracy na rzecz innych – np. współpraca z Domem Opieki Społecznej, udział w akcjach charytatywnych, z TOZ; • udział w kampanii „<i>Postaw na rodzinę</i>”; • uczestniczenie w "<i>Ogólnopolskich Dniach bez Papierosa</i>"; • pogadanki na lekcjach wychowawczych, lekcjach biologii o szkodliwym wpływie tytoniu na organizm; • realizacja wśród uczniów i rodziców programów profilaktycznych; • stosowanie procedur postępowania nauczycieli i metod współpracy szkoły z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności narkomanią, alkoholizmem, prostytutką (załącznik 4), informowanie o procedurach uczniów i rodziców. 	cały rok szkolny	wychowawca pedagog wszyscy nauczyciele	
		cały rok szkolny	pedagog wychowawca wszyscy nauczyciele pedagog	
		cały rok szkolny	wychowawca pedagog pedagog wychowawca	
		cały rok szkolny listopad wg harmonogramu	wychowawca pedagog pedagog wychowawca	
		kwiecień/maj	wychowawca nauczyciel biologii wychowawca pedagog	
		w razie potrzeb/ cały rok szkolny	wychowawca wszyscy nauczyciele pedagog	
		w razie potrzeb/ cały rok szkolny	wychowawca wszyscy nauczyciele pedagog	

4.	WSPIERANIE W ROZWOJU UCZNI DYSFUNKCYJNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikacja i dokładna diagnoza ucznia dysfunkcyjnego, wieloaspektowa analiza jego sytuacji, jako dziecka, ucznia, kolegi w ramach zespołu interwencyjnego, oddziałowego; • dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia z opinią Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej na danym przedmiocie (załącznik 8); • włączanie w razie potrzeby w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków i substancji psychoaktywnych. 	<p>na bieżąco</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>w razie potrzeb</p>	<p>pedagog, wszyscy nauczyciele</p> <p>pedagog wszyscy nauczyciele</p> <p>wszyscy nauczyciele pedagog</p>	<p><i>Do prac zespołu interwencyjnego, oddziałowego mogą być włączani w razie potrzeby pracownicy instytucji wspierających proces wychowania, np. MOPS-u, KMP, pielęgniarka szkolna, PPP, sąd</i></p>
5.	GRUPA WSPARCIA PEDAGOGICZNEGO I ROZWOJU DLA NAUCZYCIELI	<ul style="list-style-type: none"> • spotkania zainteresowanych nauczycieli w formie grupy dyskusyjnej – omawianie bieżących problemów i radości pracy wychowawczej, dzielenie się ciekawostkami pedagogicznymi związanymi z aktualnymi wydarzeniami w profilaktyce, edukacji i wychowaniu., omawianie informacji dotyczących działalności instytucji zajmujących się wychowaniem i profilaktyką w kontekście naszego środowiska szkolnego – konsultacje pedagoga szkolnego 	<p>zgodnie z potrzebami</p>	<p>pedagog przew. zespołów przedmiotowych, oddziałowych</p>	
6.	PROGRAM UMIEJĘTNOŚCI WYCHOWAWCZYCH DLA RODZICÓW	<ul style="list-style-type: none"> • opracowywanie materiałów dla rodziców na stronie internetowej i w formie gazetki ściennych dotyczących tematów wychowawczych jak i aktualności szkolnych; 	<p>na bieżąco</p> <p>na bieżąco</p>	<p>pedagog</p> <p>pedagog</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> • przygotowywanie i informowanie rodziców o warsztatach edukacyjnych organizowanych dla rodziców na terenie miasta; • przygotowanie dla rodziców ucznia klasy I SP informacji o potrzebach pierwszoklasisty w formie listu od dziecka; • pogadanki wychowawców na zebraniach z rodzicami dotyczące wychowania; • konsultacje i pomoc pedagogiczna; • przygotowanie i rozdanie rodzicom ulotek/ biuletynu poruszających temat kolejnych „Uśmiechniętych Dni” oraz materiałów profilaktycznych. 	<p>wrzesień, październik</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>na bieżąco</p> <p>kwiecień, maj, czerwiec</p>	<p>wychowawca</p> <p>pedagog wychowawca</p> <p>wychowawca</p> <p>pedagog</p> <p>pedagog</p>	
7.	GRUPA WSPARCIA RÓWIEŚNICZEGO	<ul style="list-style-type: none"> • <u>grupa rówieśniczego wsparcia</u> – stworzenie w każdej klasie koleżeńskiego zespołu pomocy wyrównawczej i przyjacielskiego wsparcia, mającego na celu także modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych; • wzmocnienie działalności rzecznika praw ucznia w SU (osoba ucznia i nauczyciela). 	<p>na bieżąco</p> <p>cały rok szkolny</p>	<p>wychowawca</p> <p>pedagog opiekun SU</p>	
8.	PROGRAM EDUKACYJNY DLA UCZNIÓW KOŃCZĄCYCH SZKOŁĘ	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu po klasie ósmej; • omówienie kryteriów naboru do szkoły ponadpodstawowej; • przeprowadzenie ankiety zawodoznawczej; 	<p>marzec/kwiecień</p> <p>maj/czerwiec</p> <p>marzec</p>	<p>wychowawca</p> <p>doradca zawodowy</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje i doradztwo dla uczniów i rodziców klas siódmych i ósmych; • udzielanie indywidualnych porad, informacji dla uczniów nt. zasad wyboru szkoły; • przekazywanie materiałów z aktualnymi informacjami o szkołach ponadpodstawowych. 	<p>na bieżąco</p> <p>na bieżąco</p> <p>na bieżąco</p>	<p>doradca zawodowy doradca zawodowy</p> <p>doradca zawodowy</p>	
9.	ZDROWY TRYB ŻYCIA	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanki pielęgniarki szkolnej; • pogadanki nauczycieli nt. aktywny tryb życia, higieniczny tryb życia; • współpraca z rodzicami uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia; • organizacja zajęć sportowych promujących aktywną formę wypoczynku. 	<p>na bieżąco</p> <p>cały rok szkolny cały rok szkolny</p> <p>maj/czerwiec</p>	<p>pielęgniarka szkolna wszyscy nauczyciele</p> <p>nauczyciele wf</p> <p>wychowawca nauczyciele wf</p>	

Treści dotyczące obszarów wychowania i profilaktyki
zawarte w podstawach programowych przedmiotów kształcenia ogólnego

Tabela nr 1. Zdrowie – edukacja zdrowotna

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	

Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> — dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia; — ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka; — posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwanie o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej; — posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; — reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; — wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze; — przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia; — ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. internet; — ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> — w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> — analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej; — uzasadnia konieczność ochrony przyrody; — opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody; <ul style="list-style-type: none"> — opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody;

Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> — opisuje, jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; — opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; — opisuje zasady zdrowego odżywiania; — przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży; — przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach; — omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; — wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; — omawia sposoby redukcji nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; — wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni; — wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> — rozpoznaje przypadki wymagające postaw asertywnych; — podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; przedstawia różne formy zachowań asertywnych;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> — kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu; — doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie; — poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijanie zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się;

Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> — wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie; — wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne), zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków; odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie może mieć wpływu; — omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu; — dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie); — wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych; — ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia; — ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.);
Technika	<ul style="list-style-type: none"> — przyjmuje postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska; — kształtuje umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> — radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu;

Tabela nr 2. Relacje – kształtowanie postaw społecznych

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	

Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> — identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach; — przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad; — współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię; — dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory; — odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo; — ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnoty religijne – a także symbole tych wspólnot; — szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem werbalnym i niewerbalnym; — uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób; — wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie; — wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), szanując to, co jest wartością dla nich, i nazywając to, co jest wartością dla niego; — naśladuje i przyjmuje, jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł; — przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> — uczestniczy w zespołowym rozwiązaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowany portal edukacyjny; — identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów; — bierze udział w różnych formach współpracy, jak: programowanie w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy;

<p>– Wychowanie fizyczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> – uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego; potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę; – pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych; – wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; – wyjaśnia, jak należy zachować się w sytuacjach związanych z aktywnością taneczną; – omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci; – identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; – wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; – wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; – współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatię; – motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoby niepełnosprawne, osoby starsze);
<p>WOS</p>	<ul style="list-style-type: none"> – współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; – wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności; – uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontaktu, przynależności, uznania); – przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji – kształtowania swojego wizerunku; – wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie; – rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; – rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; – przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy;
<p>Przyroda</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zachęcanie do działania na rzecz środowiska lokalnego; – doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole;

Biologia	– prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – zna i stosuje zasady <i>savoir-vivre'u</i> w różnych sytuacjach społecznych; – rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za manifestowane reakcje, wypowiedane i pisane słowa; – kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego; – bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania;

Tabela nr 3. Kultura – wartości, normy i wzory zachowań

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Klasa I–III	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne respektowane przez środowisko szkolne; – szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach; – określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania; – odróżnia szczęście od doraźnie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób; – odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania;

Język polski	<ul style="list-style-type: none">— kształtuje umiejętność uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym;— rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami;— kształci postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej, jako podstawy tożsamości narodowej;— rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych;— rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości;— rozwija umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania;— rozwija umiejętność rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy, oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej;— kształci nawyki systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania;— jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
--------------	--

Historia	<ul style="list-style-type: none"> – poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje;
Muzyka	<ul style="list-style-type: none"> – poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; – zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej; – zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; – uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); – angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska; – uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; – stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców;
Plastyka	<ul style="list-style-type: none"> – zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej); – zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady; – podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego; – wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów; – uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom; – planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy;

Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> – kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową regionu;
----------	--

Geografia	<ul style="list-style-type: none"> – łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości; – przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania; – rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej; – ma poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej); – kształtuje pozytywne – emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią; – rozwija postawy współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno-kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski; – przełamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją; – postępuje etycznie w pracy z informacjami;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie;

Tabela nr 4. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu; – rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się środkach publicznego transportu zbiorowego; – stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku; – ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach; – stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami oraz stosuje zasady netykiety; – rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci Internet;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, w tym zwłaszcza w sieci Internet; – przestrzega ogólnie przyjęte zasady związane z bezpieczeństwem w Internecie;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku; – omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej; – wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego; – wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; – wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu;

WOS	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach; – przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować; – wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw; – przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> – posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; – uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej; – wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich; – stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami; – ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, – pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich;
Technika	<ul style="list-style-type: none"> – przewiduje zagrożenia płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu technicznego; – analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia);
Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka); – wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany;

Załączniki do programu:

1. Program pedagogizacji rodziców - „Rodzice klas I partnerami szkoły”.
2. Procedura reagowania na sytuacje przemocy w Szkole Podstawowej nr 20 w Jaworznie.
3. Program działań edukacyjno-wychowawczych: „Wolontariusz bohaterem naszych czasów”.
4. Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności narkomanią, alkoholizmem i prostytutką.
5. Procedura postępowania w przypadkach nierealizowania obowiązku szkolnego w Szkole Podstawowej nr 20 w Jaworznie.
6. Procedura działań podejmowanych na terenie Szkoły Podstawowej nr 20 w Jaworznie wobec uczniów, którzy wymagają dostosowania wymagań edukacyjnych.
7. Procedura objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w Szkole Podstawowej nr 20 w Jaworznie.
8. Procedura dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia z opinią Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na danym przedmiocie w Szkole Podstawowej nr 20 w Jaworznie.
9. Zasady kontaktów z rodzicami/opiekunami prawnymi obowiązujące w Szkole Podstawowej nr 20 w Jaworznie.
10. Procedura przyprowadzania i odbierania dzieci poniżej 7 roku życia w Szkole Podstawowej nr 20 w Jaworznie.
11. Procedura uzyskiwania zwolnień z zajęć wychowania fizycznego w Szkole Podstawowej nr 20 w Jaworznie.
12. Procedura postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia zajęć przez ucznia Szkoły Podstawowej nr 20 w Jaworznie.